

10-річний досвід патоморфологічної діагностики в онкології

Історія Медичної лабораторії CSD в Україні

Успішне ведення пацієнта більш ніж на 50% залежить від встановлення правильного діагнозу. Визначення терапевтичної стратегії, оцінювання ризику та прогнозу в онкологічному хворому неможливі без патоморфологічного висновку. У всьому світі першими кроками в боротьбі з раком були впровадження ефективних методів ранньої діагностики захворювань, скринінгових програм, профілактичних заходів. Необхідною умовою покращення надання медичної допомоги в Україні є можливість і доступність проведення якісної патоморфологічної, цитологічної, генетично-молекулярної діагностики.

Медична лабораторія CSD є лідером у сфері морфологічної діагностики в Україні. Вона не лише сконцентрувала у себе професіоналів, а й є своєрідним катализатором розвитку патоморфології в Україні, включаючи клінічну, наукову та соціальну складову. Про роль морфологічної діагностики у веденні хворого онкологічного профілю, історію та напрями діяльності Медичної лабораторії CSD розмовляємо з її генеральним директором **Олександром Євгеновичем Дуднім**.

Щорічно з нагоди Всесвітнього дня боротьби проти раку фахівці у всьому світі об'єднують зусилля з метою підвищення обізнаності громадськості щодо онкологічної патології. Яка, на Вашу думку, найбільша проблема онкологічної галузі в Україні?

— Незважаючи на всі досягнення в медицині загалом та онкології зокрема рівень захворюваності та смертності від раку невпинно зростає. Одними з головних причин такої несприятливої динаміки є низький рівень ранньої діагностики та висока частота встановлення неправильного діагнозу. Пізня діагностика захворювання є передумовою низької ефективності застосовуваних методів лікування. Проте ще гірше, якщо встановлений діагноз є хибним, адже це призводить до неправильного лікування, яке може бути не лише неефективним, а й шкідливим для пацієнта. Слід наголосити на тому, що при

неправильному встановленні діагнозу хворий втрачає не лише гроші, а й час, який для нього є вкрай важливим ресурсом.

Тому верифікація точного та повного діагнозу є першим і основним кроком у веденні пацієнта будь-якого профілю. Лабораторія CSD вбачає свою місію в онкології як налагодження в Україні системи діагностики, яка дозволить пацієнтам проходити повну та якісну діагностику та виключить потребу їхати за кордон для обстеження. Тож у Всесвітній день боротьби проти раку ми прагнемо привернути увагу фахівців, пацієнтів і громадськості саме до проблеми якісної діагностики онкологічної патології.

Які заходи необхідні для покращення патоморфологічної діагностики в Україні?

— Сьогодні в Україні немає жодного документа, що регламентував би систему патоморфологічної діагностики, від якої в першу чергу залежить вибір терапевтичної стратегії. Тому після парламентських слухань, присвячених організації боротьби з раком в Україні, було створено робочу групу, одним із завдань якої є розроблення проекту наказу щодо прижиттєвої патоморфологічної діагностики. Вважаю, що це може дати поштовх до створення в Україні патоморфологічної служби з конкретними вимогами для лабораторій, завдяки яким вони зможуть надавати якісні діагностичні послуги.

В українській медицині патоморфологія тривалий час мала другорядний статус, через що вона завжди фінансувалася за залишковим принципом. Тому при створенні лабораторії CSD ми розуміли, що нашим завданням є не лише надання якісних діагностичних послуг населенню, а й підвищення престижності спеціальності патоморфолога, яка, у свою чергу, підвищить рівень довіри наших пацієнтів до вітчизняної діагностики.

Поділіться, будь ласка, історією становлення лабораторії CSD в Україні.

— На початкових етапах було створено патоморфологічне відділення лабораторії CSD, пізніше — цитологічне. Проте дуже швидко стало зрозуміло, що у всьому світі жодне лікування онкологічних хворих вже не проводиться без результатів молекулярно-генетичної діагностики. Тому лабораторія CSD вперше в Україні впровадила ці тести, які дозволяють призначити таргетну терапію, і навіть сьогодні деякі молекулярно-генетичні дослідження можна зробити лише на базі нашої лабораторії.

Коли ми розпочинали свою діяльність, у нас працював лише 1 лікар-патоморфолог. Сьогодні штат лабораторії CSD налічує понад 340 співробітників, серед яких є 23 висококваліфікованих патоморфолога, 7 цитопатологів та команда з понад 10 молекулярних генетиків. Гідні умови праці лабораторії дають можливість українським лікарям реалізувати свій потенціал в Україні, а не шукати альтернативні місця роботи за кордоном.

Нині лабораторія CSD співпрацює з понад 1300 українських клінічних центрів різного профілю (онкологічних, гінекологічних, хірургічних, дерматологічних тощо), тобто фахівці працюють з різним біологічним матеріалом.

Хочеться також наголосити на тому, що сьогодні спеціалізація «загальний патоморфолог» є недостатньою. У нашому центрі патоморфологи розділені на субспеціальності, вони працюють також в таких напрямках, як діагностика уражень шкіри, раку молочної залози тощо. Прицільне вивчення патології одного органа, діагностика конкретного спектра хвороб дозволяє підвищити надійність лікарських висновків та імовірність виявлення навіть дуже рідкісних захворювань (такі випадки неодноразово траплялися в лабораторії CSD).

Які основні цілі роботи лабораторії CSD на 2020 р.?

— Перед початком кожного року ми ставимо перед собою ряд амбітних завдань. По-перше, вони стосуються впровадження найновіших технологій у роботу лабораторії. Також ми прагнемо розширити портфоліо діагностичних послуг за рахунок сучасних імуногістохімічних, молекулярно-генетичних досліджень, які дадуть змогу прогнозувати ефективність лікування. Разом із розвитком лікування онкологічних хворих ми повинні забезпечити надійну та сучасну діагностику.

Проте основною метою на 2020 р. є початок роботи нового корпусу лабораторії в Києві площею понад 3000 м², де функціонуватиме один з найбільших молекулярно-генетичних центрів в Україні, що зможе забезпечити виконання всього спектра діагностичних досліджень, яких потребує сучасна медицина.

Крім того, стратегією нашої подальшої роботи є забезпечення повного та комплексного обстеження пацієнта в межах однієї лабораторії. Тобто окрім спеціального патоморфологічного, цитологічного,

О.Є. Дудін

молекулярно-генетичного дослідження ми плануємо застосовувати й інші методи лабораторної діагностики. За численними запитаннями з 1 квітня ми запускаємо роботу клініко-діагностичної лабораторії, де буде виконуватися біохімічна, імунологічна, гематологічна діагностика, та бактеріологічної лабораторії. Відкриваючи новий напрямок роботи нашої лабораторії, ми керуємося тими самими принципами, якими керувалися при створенні патоморфологічної лабораторії. На першому місці завжди стоїть команда професіоналів, яка зможе забезпечити високий рівень діагностики.

Однією з важливих сфер діяльності сучасного лікаря є безперервне навчання, особливо коли це стосується спеціальностей, пов'язаних із діагностикою захворювань. Чи проводяться навчальні заходи для лікарів лабораторії CSD?

— При формуванні команди лабораторії CSD ми зіткнулися з проблемою: знайти висококваліфікованого патоморфолога, який міг би одразу розпочати роботу, виявилось вкрай важко. Тому ми бачимо потребу у впровадженні навчальних програм для лікарів. З 2010 р. ми брали участь та організували власні заходи з метою інформування лікарів-клініцистів про сучасні тенденції патоморфологічної діагностики. Фахівці лабораторії CSD активно долучаються до участі у вітчизняних і міжнародних наукових конференціях, їздять на стажування до прогресивних діагностичних центрів по всьому світу. Саме такий підхід дозволяє нашим лікарям завжди залишатися в тренді сучасних методів онкологічної діагностики та реалізовувати їх у вітчизняній онкології.

У 2016 р. ми спільно з чеською лабораторією Віортіска провели першу конференцію для українських лікарів-патоморфологів, яку відвідали близько 120 спеціалістів. Надалі ми продовжили розвивати цей напрям, і у 2019 р. відбулася перша міжнародна конференція з дерматопатології McKeeDerm Conference, науковим наставником якої став провідний фахівець у сфері дерматопатології світового масштабу професор Phillip McKee. Цей захід зібрав близько 170 спеціалістів, 70 з яких — представники інших країн (Європи, Азії, Австралії, США). Захід відбувався в унікальному для України форматі: спікери презентували цікаві або рідкісні випадки з практики з розбором клінічної та морфологічної картини й активним обговоренням конкретної ситуації з аудиторією. Так ця конференція дозволила українським фахівцям поспілкуватися з відомими патоморфологами міжнародного рівня, а також ознайомитися з рідкісними клінічними випадками, які потенційно можуть трапитися у практиці кожного лікаря. Після McKeeDerm Conference ми отримали багато позитивних відгуків як від українських лікарів, так і від іноземних гостей. У 2020 р. ми очікуємо на більшу кількість учасників та іноземних гостей.

Проведення заходів такого рівня покликане не лише підвищувати рівень знань патоморфологів, а й престижність професії, коли майбутні лікарі ще під час навчання бачитимуть у цій спеціальності перспективу та обирають її для себе цю професію.

Підготувала Ілона Цюпа

www.csdlab.ua

Точність
заради
ЖИТТЯ

CSD – Експертна лабораторія персоналізованої медицини

Повний спектр досліджень в патоморфології

Провідний молекулярно-генетичний центр

Сучасна лабораторна діагностика

м. Київ, вул. Жмеринська, 22Б
0 800 33 00 75
(безкоштовно з усіх номерів України)

Ліцензія МОЗ України серії АВ №526963, виданої 28.04.2010, рішення № 4, строк дії з 25.02.2010 – безстроково.
Сертифікат визнання вимірювальних можливостей від 04.03.2019 № ПТ-123/19 чинний до 03.03.2021 р.